

ALTERNATIVE DE PROTECȚIE A DREPTURILOR DE PROPRIETATE INDUSTRIALĂ A IMM-URILOR ÎMPOTRIVA CONCURENȚEI NELOIALE

IULIAN MORARU,
DOCTORAND, UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA,
CONTROLOR SUPERIOR DE STAT, DIRECȚIA CONCURENȚĂ NELOIALĂ

PROPRIETATEA INTELLECTUALĂ REPREZINTĂ UN ATRIBUT ESENȚIAL AL ECONOMIEI DE PIAȚĂ, DEZVOLTAREA POZITIVĂ A CĂREIA ESTE BAZATĂ INCLUSIV PE UN MEDIU CONCURENȚIAL CORESPUNZĂTOR SUB ASPECT DE STARE, STRUCTURĂ ȘI DINAMICĂ. ÎN ACELAȘI SENS, CONCURENȚA ESTE UNUL DINTRE CELE MAI IMPORTANTE ELEMENTE CARE FORMEAZĂ BAZA FUNCȚIONĂRII UNEI ECONOMII MODERNE ȘI ASIGURĂ DEZVOLTAREA RELAȚIILOR DE PIAȚĂ. ASTFEL, FENOMENUL CONCURENȚEI ȘI PROPRIETATEA INTELLECTUALĂ INTERACȚIONEAZĂ ÎNTR-UN PROCES COMPLEX AL ECONOMIEI DE PIAȚĂ, REZULTANTA FIIND ASIGURAREA EGALITĂȚII TUTUROR SUBIECȚILOR ȘI VALORIFICAREA NESTINGHERITĂ A PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE.

Întreaga activitate a subiecților în cadrul economiei de piață se desfășoară sub anumite semne distinctive, suplimentar denumirilor de firmă ale acestora. Aceste semne distinctive reprezintă creații intelectuale concepute intenționat în sensul distingării de către segmentul de public vizat dintre activitatea economică a subiecților respectivi.

La nivel legislativ, protecția proprietății intelectuale are o natură bivalentă: (i) pe de o parte, titularii drepturilor de proprietate intelectuală beneficiază de o protecție generală, în conformitate cu prevederile legislației aferente domeniului dat; (ii) pe de altă parte, titularii drepturilor de proprietate intelectuală (în speță, industrială) beneficia-

ză de protecție împotriva concurenței neloiale în baza prevederilor legislației concurențiale (Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012).

Legislația relevantă în materie de proprietate industrială este construită simetric, obiectele de proprietate industrială fiind protejate după același model, sub aspect de condiții de protecție, subiecți cu drept de sesizare și autorități competente să soluționeze cazurile unor pretinse încălcări ale legislației respective.

Condiții de protecție. Sub aspectul condițiilor de protecție, sunt relevante prevederile art. 3 din Legea privind protecția mărcilor nr. 38 din 29.02.2008; art. 4 din Legea privind protecția desenelor și modelelor industriale nr. 161 din 12.07.1997; art. 4 din Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate nr. 39 din 29.02.2008; art. 4 din Legea privind protecția soiurilor de plante nr. 39 din 29.02.2008; art. 2 și 3 din Legea privind protecția topografiilor circuitelor integrate nr. 655 din 29.10.1999.

Prin urmare, criteriul de bază în sensul acordării protecției rezidă în existența unei înregistrări a obiectelor de proprietate industrială.

Subiecți cu drept de sesizare. Sub aspectul subiecților cu drept de sesizare, relevante sunt prevederile art. 61 din Legea privind protecția mărci-

lor nr. 38 din 29.02.2008; art. 57 din Legea privind protecția desenelor și modelelor industriale nr. 161 din 12.07.1997; art. 47 din Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate nr. 39 din 29.02.2008; art. 72 din Legea privind protecția soiurilor de plante nr. 39 din 29.02.2008; art. 9 din Legea privind protecția topografiilor circuitelor integrate nr. 655 din 29.10.1999.

Prin urmare, subiecții cu drept de sesizare sunt titularii de drepturi, licențiații sau alte persoane împuternicite în acest sens.

Autorități competente. Sub aspectul autorităților care dețin competența în soluționarea litigiilor, relevante sunt prevederile art. 83 din Legea privind protecția mărcilor nr. 38 din 29.02.2008; art. 70 din Legea privind protecția desenelor și modelelor industriale nr. 161 din 12.07.1997; art. 60 din Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate nr. 39 din 29.02.2008; art. 94 din Legea privind protecția soiurilor de plante nr. 39 din 29.02.2008; art. 9 din Legea privind protecția topografiilor circuitelor integrate nr. 655 din 29.10.1999.

Prin urmare, în majoritatea cazurilor competența soluționării litigiilor apărute revine Comisiei de Contestație a AGEPI, instanței de judecată sau unui tribunal arbitral specializat.

În cazul concurenței neloiale, complexitatea condițiilor este mai evidentă. Astfel, în Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, concurența neloială este definită în calitate de „orice acțiune, realizată de întreprinderi în procesul concurenței, care este contrară uzanțelor oneste în activitatea economică”.

În acest context, prezintă interes două elemente ale definiției în cauză: „concurență” și „activitate economică”.

Definițiile acestor termeni se regăsesc în același act normativ. Astfel, concurența este definită în calitate de „rivalitate economică, existentă sau potențială, între două sau mai multe întreprinderi independente pe o piață relevantă, când acțiunile lor limitează efectiv posibilitățile fiecăreia dintre ele de a influența unilateral condițiile generale de circulație a produselor de pe piața respectivă, stimulează progresul tehnico-științific și creșterea bunăstării consumatorilor”, iar activitatea economică drept

„orice activitate care constă în oferirea de produse pe o anumită piață”

Din definițiile expuse supra, prezintă interes sintagma piață relevantă, care este definită ca „piață în cadrul căreia trebuie evaluată o anumită problemă de concurență și care se determină prin raportarea pieței relevante a produsului la piața geografică relevantă”.

Consecvent, sunt consacrate și definițiile sintagmelor piață relevantă a produsului și piață geografică relevantă. Astfel, piața relevantă a produsului constituie „piață a produselor considerate de consumatori ca interschimbabile sau substituibile datorită utilizării datelor acestora, datorită caracteristicilor fizice, funcționale și prețului”, iar „piața geografică relevantă” este definită ca „zonă în care întreprinderile sunt implicate în oferta sau cererea de pe piața relevantă a produsului, în care condițiile de concurență sunt suficient de omogene și care poate fi deosebită de zonele geografice învecinate prin condiții de concurență ce diferă în mod apreciabil”. Criteriilor de determinare a pieței relevante le este dedicat un capitol separat din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 (capitolul V).

Prin urmare, condițiile respective rezultă una din alta, prin abordarea terminologiei specifice dreptului concurenței.

Suplimentar, menționăm că Legea concurenței prevede expres și limitativ¹ acțiunile de concurență neloială prin intermediul prevederilor art. 15-19. Primordial, tangența dintre concurența neloială și proprietatea industrială rezidă în acțiunea de concurență neloială de confuzie (art. 19 din actul normativ nominalizat). În textul normei respective se regăsesc condițiile speciale de protecție a drepturilor de proprietate industrială. Totodată, după caz, proprietatea industrială poate prezenta interferențe și cu acțiunea de concurență neloială de discreditare a concurentului (art. 15 din Legea concurenței), în cazurile în care se discreditează un obiect de proprietate industrială.

În continuare, remarcăm că în literatura de specialitate s-a arătat faptul că legislația în vigoare a Republicii Moldova consacră trei forme de răspundere pentru concurență neloială: (i) Răspunderea civilă;

¹ GORINCIOI, C. (2019). Cercetarea instrumentelor juridice de contracarare a actelor de concurență neloială. Teză de doctor în drept. Chișinău. p. 50

(ii) Răspunderea administrativă; (iii) Răspunderea penală.²

Condițiile enunțate supra sunt specifice răspunderii administrative, aplicate de către autoritatea de concurență a Republicii Moldova (Consiliul Concurenței). Prin raportare la practica existentă la nivel național, forma respectivă a răspunderii este una uzuală.

În plan contrar, răspunderea civilă delictuală și răspunderea penală pentru concurență neloială sunt practic inaplicabile la nivel național.

Cu titlu informativ, specificăm faptul că în sensul aplicării răspunderii civile delictuale pentru acțiuni de concurență neloială, este imperioasă întrunirea celor patru elemente specifice acestui tip de răspundere: (i) să fie săvârșită fapta prejudiciabilă, (ii) să existe un prejudiciu urmare a comiterii faptei prejudiciabile; (iii) să fie sesizabilă legătura de causalitate dintre fapta prejudiciabilă și prejudiciul suferit; (iv) fapta prejudiciabilă să fie săvârșită cu vinovăție.³

În același context, în sensul aplicării răspunderii penale pentru concurență neloială, se impune întrunirea elementelor componenței de infracțiune de la art. 246¹ din Codul Penal al Republicii Moldova: (i) obiectul infracțiunii; (ii) latura obiectivă a infracțiunii; (iii) subiectul infracțiunii; (iv) latura subiectivă a infracțiunii respective.⁴

Cu titlu de concluzie, menționăm următoarele: (i) Drepturile de proprietate industrială, la modul practic, sunt protejate prin intermediul a două categorii de acte normative – cele aferente domeniului proprietății industriale și cele aferente domeniului protecției concurenței; (ii) condițiile de protecție a drepturilor de proprietate industrială împotriva concurenței neloiale sunt mai riguroase în raport cu cele care presupun protecția generală a drepturilor respective; (iii) Răspunderea administrativă pentru încălcarea drepturilor de proprietate industrială prin intermediul acțiunilor de concurență neloială constituie forma de răspundere aplicabilă cu preponderență în raport cu formele civilă și penală de răspundere aplicabile pentru încălcările respective.

² Ibidem, p. 64

³ CASTRAVEȚ, D. (2019). Răspunderea civilă delictuală pentru actele de concurență neloială. Teză de doctor în drept. Chișinău. p. 115

⁴ GORINCIOI, C., op. cit., p. 170-182

REFERINȚE

1. Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012
2. Legea privind protecția mărcilor nr. 38 din 29.02.2008
3. Legea privind protecția desenelor și modelelor industriale nr. 161 din 12.07.1997
4. Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate nr. 66 din 27.03.2008
5. Legea privind protecția soiurilor de plante nr. 39 din 29.02.2008
6. Legea privind protecția topografiilor circuitelor integrate nr. 655 din 29.10.1999
7. GORINCIOI, C., *Cercetarea instrumentelor juridice de contracarare a actelor de concurență neloială*. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2019, 208 p.
8. CASTRAVEȚ, D., *Răspunderea civilă delictuală pentru actele de concurență neloială*. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2019, p. 115.

REZUMAT

Alternative de protecție a drepturilor de proprietate industrială a IMM-urilor împotriva concurenței neloiale. Sectorul IMM reprezintă, probabil, cea mai vulnerabilă categorie de subiecți și, corespunzător, cea mai supusă riscului de afectare a intereselor sale prin intermediul încălcării drepturilor de proprietate intelectuală deținute (în particular, drepturile de proprietate industrială). Legislația aferentă protecției drepturilor de proprietate industrială este construită în mod simetric, fiecare dintre actele normative care reglementează regimul juridic al obiectelor respective fiind determinat de existența normelor juridice formulate similar (conform aceluiași model). Astfel, actele normative în cauză reglementează condițiile de protecție a obiectelor de proprietate industrială, precum și aspectele procedurale relevante (subiecți care dețin drepturi de sesizare, autorități competente etc.). Prin urmare, mecanismul protecției obiectelor de proprietate industrială prin prisma normelor legale specificate nu prezintă complexitate semnificativă. În plan contrar, protecția obiectelor de proprietate industrială și a drepturilor aferente împotriva concurenței neloiale impune întrunirea unor condiții suplimentare de ordin material și procedural în sensul apărării drepturilor în cauză. În contex-

tul dat, prin intermediul prezentei comunicări au fost elucidate aspecte specifice procedurii de apărare a drepturilor de proprietate industrială împotriva unor eventuale acțiuni de concurență neloială.

Cuvinte-cheie: *sectorul IMM; proprietate industrială; protecție; concurență neloială.*

ABSTRACT

Alternatives to the Protection of Industrial Property Rights of SMEs from Unfair Competition. The SME sector is probably the most vulnerable category of entities and, accordingly, is most at risk of harming its interests as a result of infringement of intellectual property rights (in particular, industrial property rights). The legislation related to the protection of industrial property rights is structured symmetrically, each of the normative acts regulating the legal regime of the corresponding objects

is determined by the existence of similar legal norms (according to the same model). Thus, the considered normative acts regulate the conditions for the protection of industrial property objects, as well as the corresponding procedural aspects (subjects with the right of referral, competent authorities, etc.). Thus, the mechanism for the protection of industrial property objects in the light of these legal norms does not represent significant complexity. On the contrary, the protection of industrial property objects and related rights from unfair competition requires compliance with additional material and procedural conditions for the protection of these rights. In this context, this Communication will highlight issues related to the procedure for protecting industrial property rights from possible actions of unfair competition.

Keywords: *SME sector; industrial property; protection; unfair competition.*